

Samenvatting Tevredenheidonderzoek Wmo 2010

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is erop gericht dat zoveel mogelijk mensen, zolang als mogelijk is, kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Binnen de Wmo lag het accent aanvankelijk sterk op het verstrekken van voorzieningen. Inmiddels is er ook veel aandacht gekomen voor de uiteindelijke doelen van de Wmo, namelijk het behoud van zelfstandigheid en het vermogen om deel te nemen aan de samenleving.

De gemeente Dinkelland heeft gekozen voor een onderzoek naar de deelname aan de samenleving onder haar inwoners en in het bijzonder naar de deelname eraan van haar thuiswonende 75-plussers. In dit onderzoek is ook de mate van eenzaamheid onder haar inwoners onderzocht. Voor dit onderzoek zijn binnen de gemeente Dinkelland 2.040 personen van 18 jaar en ouder aangeschreven. De respons is 30%.

Resultaten onderzoek

De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het rapport "Maatschappelijke participatie in Dinkelland onderzocht". Het volledige rapport is in te zien op de gemeentelijke website: www.dinkelland.nl

Het rapport laat een beeld zien van de maatschappelijke participatie in de gemeente Dinkelland, alsmede een vergelijkbare groep andere gemeenten.

Het onderzoek heeft zich gericht op negen vormen, waarop kan worden deelgenomen aan de samenleving. Deze vormen betreffen: betaalde arbeid, opleiding, vrijwilligerswerk, mantelzorg, lidmaatschap vereniging, culturele participatie, recreatieve participatie, sociale contacten en buurtparticipatie.

Deelname aan de samenleving

De gemiddelde participatiescore voor de gemeente Dinkelland is 11% hoger dan het gemiddelde van deelnemende gemeenten in de referentiegroep. Thuiswonende 75-plussers participeren minder dan 'gewone' burgers (26%), maar meer dan 75-plussers in de referentiegroep.

Uit het onderzoek is gebleken dat er een aantal doelgroepen is, die in hogere mate belemmeringen ervaart bij deelname aan de maatschappij. Het betreft onder meer de 75-plussers, allochtone inwoners, mensen met een hoge mate van beperkingen, mensen uit lage inkomenshuishoudens en personen in eenoudergezinnen.

Inwoners met de hoogste participatiescore bevinden zich in de leeftijdsklasse 35 t/m 44 jaar, zijn gehuwd/samenwonend en hebben thuiswonend(e) kind(eren), hebben een autochtone herkomst en ondervinden geen lichamelijke/geestelijke beperkingen en overbelasting.

De groep met de laagste participatiescore in de gemeente Dinkelland zijn de verweduwde 75-plussers met een of meer lichamelijke of geestelijke beperkingen, en wordt gekenmerkt door een beperkte mate van zelfstandigheid in de woonsituatie.

Participatiegedrag

In Dinkelland zijn sociale contacten de meest frequent beoefende vorm van participatie, gevolgd door het lidmaatschap van een vereniging en recreatieve participatie. Het aandeel buurtparticipatie en vrijwilligerswerk is hoog in Dinkelland. Dit past bij de sterke sociale samenhang in de gemeente. Het aandeel culturele participatie ligt beduidend lager.

Thuiswonende 75-plussers participeren over het algemeen minder dan 'gewone' burgers. Het verschil is het grootst bij recreatieve participatie en buurtparticipatie. Vrijwillige hulp (mantelzorg) komt onder thuiswonende 75-plussers juist iets meer voor.

Niet-deelname verenigingsleven en vrijwilligerswerk

Ongeveer een derde (33%) van de volwassenen in Dinkelland is geen lid van een vereniging. Onder de kinderen is 19% niet actief in het verenigingsleven. De participatie in het verenigingsleven onder thuiswonende 75-plussers is iets lager dan onder 'gewone' burgers. Over de gehele linie bezien is de participatie van volwassenen en kinderen in het verenigingsleven hoog in vergelijking met gemeenten uit de referentiegroep.

Belemmeringen om te participeren

33% van de inwoners van Dinkelland ervaart één of meerdere belemmeringen bij maatschappelijke participatie. In de referentiegroep is dit aandeel 39%. Onder 75-plussers in Dinkelland ondervindt 52% procent een belemmering. Dit aandeel is lager dan gemiddeld over de andere gemeenten (55%).

Gezondheidsproblemen, financiën en mobiliteit worden ervaren als de grootste belemmeringen bij maatschappelijke participatie. Voor thuiswonende 75-plussers vormen ook fysieke beperkingen een belangrijke belemmering. De belemmeringen die de *grootste invloed* hebben op participatie zijn: gezondheidsproblemen, fysieke beperkingen en psychische.

Eenzaamheid

Van de inwoners van Dinkelland is 29% matig tot sterk eenzaam. 5% van de inwoners van Dinkelland is (zeer) sterk eenzaam. In de referentiegroep gaat het om 7%.

40% van de 75-plussers in Dinkelland scoort hoog op eenzaamheid en laag op participatie.. Onder een deel van de inwoners is de eenzaamheid aanzienlijk hoger dan in de andere gemeenten. De verschillen met de referentiegroep zijn het grootst onder ouderen, mensen met een matige of zware beperking of overbelasting door mantelzorg en alleenstaanden.

Betrokkenheid bij de buurt en sociale cohesie

Meer dan 92% van de inwoners van Dinkelland voelt zich betrokken bij de buurt waarin ze wonen, tegen gemiddeld 80% in de andere gemeenten. Onder thuiswonende 75-plussers is de betrokkenheid bij de buurt en de inzet voor de buurt – met name de inzet voor het vergroten van onderling contact – lager. Zelfs voor thuiswonende 75-plussers is het aandeel dat actief is in de buurt hoger dan in de gehele referentiegroep.

Ondersteuning door de gemeente

Informatievoorziening

De gemeente Dinkelland biedt haar burgers op verschillende manieren en voor uiteenlopende zaken ondersteuning. De inwoners zijn tevreden over de informatievoorziening van de gemeente, maar niet over de tijdigheid en doeltreffendheid van de reactie op buurtproblemen. 28% van de inwoners is hier ontevreden over, 13% is zelfs zeer ontevreden.

Vrijwilligers

Over het algemeen zijn de vrijwilligers tevreden over de ondersteuning die de gemeente hen biedt. Vrijwilligers zijn het meest tevreden met de begeleiding/aansturing door de gemeente en de waardering. Het minst tevreden zijn vrijwilligers over de financiële vergoeding; 21% is hierover ontevreden.

Mantelzorgers

Als gevolg van de toenemende vergrijzing, de stijging van de gezonde leeftijdsverwachting en de consequenties voor de zorguitgaven zijn mantelzorgers een onmisbare schakel geworden in de (informele) zorgvoorziening. Een goede ondersteuning van mantelzorgers/vrijwillige zorg is derhalve cruciaal.

In Dinkelland is 49% van de mantelzorgers soms tot vaak overbelast. 14% is zelfs regelmatig tot vaak overbelast. In de andere gemeenten gaat het in het laatste geval ook om een aandeel van 14%. Met name mantelzorgers in de leeftijdsklasse '75 jaar en ouder' lopen een groot risico overbelast te raken. Deze groep ontvangt in de regel zelf ook in enige mate mantelzorg en beschikt nauwelijks over een goed vangnet.

Juist de 75-plussers, maar ook niet-westerse allochtonen, kunnen de weg naar de gemeentelijke mantelzorgondersteuning niet of moeilijk vinden. Onder alle mantelzorgers is 40% niet bekend met de ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente, maar is wel in staat om daar zelf achter te komen. Bijna één op de tien weet de weg naar ondersteuning niet te vinden. In de referentiegroep is dit aandeel hoger, namelijk 13%. De situatie onder 75-plussers en niet-westerse allochtonen is beduidend slechter.

De gemeente doet er dus goed aan om de faciliteiten goed onder de aandacht te brengen. In de praktijk blijken voornoemde doelgroepen zichzelf het minst te beschouwen als mantelzorger. Daarbij ondervinden ze vaker sociale en psychische belemmeringen (waaronder 'schaamte') en participeren ze relatief weinig in de buurt (40% van de 75-plussers behoort tot de maatschappelijk kwetsbaren), waardoor ze een moeilijk bereikbare groep vormen.

Gemiddeld is 90% van de mantelzorgers, dat gebruik heeft gemaakt van ondersteuning in Dinkelland, tevreden met de geboden mantelzorg ondersteuning vanuit de gemeente. 10% is echter ontevreden. In de referentiegroep is een vergelijkbaar aandeel ontevreden met de geboden ondersteuning (11%).

Thematische verdieping

De gemeente Dinkelland kenmerkt zich door een sterke sociale samenhang. Dat is bijvoorbeeld te zien in het grote aandeel burgers, dat actief is in de buurt, vrijwilliger en/of verenigingslid is en aan buurtparticipatie doet. Een omgeving waar men naar elkaar omziet is belangrijk om burgers zolang mogelijk zelfstandig te laten wonen. In het collegeprogramma *Samen kiezen voor kwaliteit* wordt beleid aangekondigd om de sterke saamhorigheid te behouden, wanneer de bevolking daalt en individualisering een steeds grotere rol speelt.

Thuiswonende 75-plussers zijn over het algemeen eenzamer en participeren minder dan 'gewone' burgers. Dat is geen verrassing; onder de thuiswonende 75-plussers bevinden zich ook kwetsbare mensen. Opvallend is wel dat de thuiswonende 75-plussers in de gemeente Dinkelland het beter doen dan de 75-plussers in de referentiegroep.